

Kommunal- og regionaldepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler:	Kopi til Jon Olav Bjergene, Unio	Vår dato 15.08.2011	Vår referanse 2007-0063	Deres referanse 11/906-1 JEA
--------------------	--	------------------------	----------------------------	---------------------------------

Høring NOU 2011:3Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet

Det vises til høringsbrev fra KRD av 31.03.2011 der departementet ber om innspill til NOU 2011:3 Kompetansearbeidsplasser- drivkraft for vekst i hele landet. Unio har følgende innspill til utredningen.

Unio støtter i hovedsak rapporten, de fleste vurderingen og de foreslåtte tiltakene.

For Unio er likevel tiltak knyttet til rekruttering til kompetansearbeidsplassene det mest interessante. I tillegg mener vi det er viktig å se utviklingen av kompetansearbeidsplasser i sammenheng med Samhandlingsreformen.

Utvalget mener at en helhetlig og koordinert politikkutforming er nødvendig for å skape og rekruttere til kompetansearbeidsplasser i hele landet. For Unio er det opplagt at helseforetakene på lik linje med kommunene, må være en del av en slik helhetstenking.

Ad rekruttering

Utvalget har konsentrert seg om fem satsningsområder der det foreslås konkrete tiltak. Unio velger å kommentere forslagene knyttet til området rekruttering og regional kunnskapsstruktur.

Selv om vi er positive til flere av tiltakene, synes det problematisk at de tiltakene som foreslås innenfor rekruttering ikke er tilstrekkelige for å få flere kompetansearbeidsplasser i distriktene. Utdanningssystemet har en viktig rolle for å dekke opp kompetansearbeidsplasser i hele landet. Vi synes at utdanningssystemets betydning både i videregående opplæring og høyere utdanning skulle ha kommet tydeligere fram i NOUen:

Et foreslått tiltak er å gi universiteter og høyskoler sterkere insentiver til å samarbeide med lokalt arbeidsliv. Unio mener at også kommuner og fylkeskommuner må involveres i dette arbeidet sammen med de to nevnte partene. På sikt er det snakk om utvikling av regionen der både kommunene og fylkeskommunen har et samfunnsoppdrag og sterke interesser.

Unio vil understreke viktigheten av at finansieringssystemet må utformes slik at universiteter, Høyskoler og instituttsektoren kan spille en sterkere rolle i lokal kunnskapsformidling, innovasjon og omstilling til kunnskapsintensivt næringsliv.

Generelt synes vi at utdanningssystemets betydning når det gjelder fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør, ikke kommer klart nok fram. Vi synes også det kunne gjøres et klarere

skille mellom tiltak som innebærer å hente kompetanse utenfra og tiltak som innebærer å bygge opp kompetanse innenfra i den enkelte region. Et eksempel her er programtilbudet på Hammerfest videregående skole sett i lys av Snøhvit-utbyggingen.

Kommuner har en betydelig utfordring i å tiltrekke seg og holde på kompetent arbeidskraft, og aldringen av befolkningen framover vil forsterke behovet for visse personellgrupper. Utvalget har vist til en rapport om rekruttering av arbeidskraft i kommuner (fra ECON Pövrý og som er omtalt på side 107). Denne rapporten konkluderer med at lønns- og arbeidsvilkår er viktige både for å rekruttere og holde på arbeidskraft. For å være en attraktiv arbeidsgiver må kommunene tenke langsiktig og investere i arbeidsplassene og i de ansatte. Rapporten peker på at det er stort potensial for kommune som arbeidsgivere i å gjennomføre tiltak for å bedre arbeidsmiljøet og personalpolitikken generelt. Mye tyder på, stadig i følge rapporten, at vekt på faglighet og kompetanse gir både bedre tjenester for brukerne og bedre trivsel blant de ansatte.

I NOUen sies det at "I takt med økt velstandsnivå er det grunn til å tro at økonomiske personrettede virkemidler betyr stadig mindre for folks bosettingsvalg" (Side 107). Tilgangen på interessante jobber er den viktigste faktoren for å trekke til seg folk. Tiltak i etableringsfasen kan likevel ha en virkning heter det i NOUen. Forslagene i den offentlige utredningen synes i begrenset grad å trekke veksler på funnene i rapporten fra ECON Pövrý.

Omtalen av videregående opplæring begrenser seg til å foreslå økt tilbud når det gjelder TAF (Teknisk og Allmenne Fag). Flere trekk ved videregående opplæring er viktig for spredning av kompetansearbeidsplasser og dette kommer ikke fram i NOUen. Disse trekkene ved videregående opplæring er:

Så godt som alle i ungdomskullene søker seg til videregående opplæring. Videregående opplæring har en meget stor fagbredde. Videregående skoler ligger spredd rundt i hele landet og de har en sterk lokal forankring. Fagopplæringsmodellen har gitt arbeidslivet muligheter til å sikre seg kvalifisert arbeidskraft. En stor andel av de som fullfører videregående opplæring tar høyere utdanning. Alt dette tilsier at et godt utbygd system med videregående opplæring og som er av høy kvalitet er viktig for spredning av kompetansearbeidsplasser.

Fylkeskommunenes ressursituasjon varierer. Det samme gjør prioriteringene. I tiltredelseserklæringene til nåværende regjering ble det lovet en betydelig styrking av kommunesektorens frie inntekter for å rette opp en langvarig underfinansiering. Så langt er økningen i frie inntekter til fylkeskommunene lavere enn den økningen som følger av demografiske endringer og nye pålagte oppgaver. Fylkeskommunene har over ett tiår fått en svakere vekst i frie inntekter enn veksten i ungdomskullene skulle tilsi. Om en skal nå de målsetninger som er satt for videregående opplæring, må fylkeskommunenes økonomiske situasjon bedres.

Utdanning på høyskolenivå, ofte desentraliserte, synes å være en strategi som staten bruker som virkemiddel for å øke rekrutteringen i distriktene. Mange av disse tilbudene sliter med lave søkertall. Unio er opptatt av å styrke fagmiljøene for eksempel i lærerutdanningene. Den økonomiske situasjonen gjør at mange institusjoner i dag tilbyr en lærerutdanning med smalere fagtilbud enn ønskelig. I tillegg sliter mange institusjoner med for lav rekruttering og for lav fagkompetanse. Vi vet at lærerutdanningene er bærere av regionale kulturer og tradisjoner. Lærerutdanning i distriktene er viktig fordi de har nærhet til praksisplasser, men de trenger ofte en forsterkning som er forankret i solide fagmiljø for å gi gode utdanninger.

Unio mener det er en utfordring å finne en god balanse mellom desentralisering og utvikling av sterke og robuste fagmiljøer innen høyere utdanning. Vi vil likevel peke på at store institusjoner ikke automatisk fører til bedre kvalitet. Små, spesialiserte fagmiljøer, som fungerer svært godt, vil ikke nødvendigvis bli bedre ved sammenslåing i regionen.

Unio er positiv til forslagene om økt samarbeid mellom arbeidsliv og lokale utdanningsinstitusjoner, både når det gjelder grunnleggende høyskole- og universitetskompetanse og etter- og videreutdanning. Dette er viktig for å sikre at satsing på enkelte kompetansearbeidsplasser får de ønskede ringvirkningene, der næringsklynger kan blomstre sammen med skole, utdanning og spesialiserte helsetjenester.

Ad Samhandlingsreformen

En helhetlig og koordinert politikktutforming er nødvendig for å skape og rekruttere til kompetansearbeidsplasser i hele landet. Et høyt politisk ambisjonsnivå må med andre ord følges opp av en høy og målrettet virkemiddelinsats. I dag er det knyttet 120 000 årsverk til spesialisthelsetjenesten, disse er fordelt over hele landet. Utvalget sier at det ikke er grunn til å tro at helseforetakene vektlegger hvordan lokalisering påvirker arbeidsmarkedene. Unio mener imidlertid at en forutsetning for å lykkes med å skape kompetansearbeidsplasser i hele landet er at også helseforetakene, så vel som kommunene, må være en del av helhetstenkningen.

Unio tar ikke her stilling til organisering og lokalisering av sykehusene, men vil påpeke at solide fagmiljøer ikke bare vil tiltrekke seg kompetent arbeidskraft innenfor helseområdet, men bidra til at de ulike regionene blir attraktive for mennesker med høyere utdanning også innenfor annen virksomhet. Slik er helsevesenet både en viktig brikke for å sikre kompetansearbeidsplasser i hele landet, samtidig som man bygger opp under en vellykket gjennomføring av Samhandlingsreformen. Da er det avgjørende med tilstrekkelig høy, spesialisert og riktig kompetanse. Det sikres blant annet gjennom å etablere solide fagmiljøer, og ved en helhetlig og gjennomtenkt personalpolitikk. Det innebærer blant annet at kommunene og spesialisthelsetjenesten settes i stand til å bruke lønn som rekrutteringstiltak og til å stimulere til spesialisering og kompetanseutvikling.

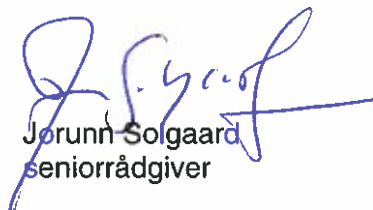
Å sikre tilstrekkelig kompetanse har en kostnadsside, og mange arbeidsgivere vil trolig ha vansker med å se hvorfor man ikke skal velge de rimeligste løsningene. Det er derfor viktig at man befester de funn Telemarksforskning har gjort om at det lønner seg rent økonomisk å ansette kompetente medarbeidere, selv om lønnsutgiftene er høyere. Unio ser med andre ord at dagens "personrettede tiltak" heller må suppleres, enn bli erstattet med ulike infrastrukturtiltak.

Som utvalget viser til, vil Samhandlingsreformen gi kommunene muligheter til å bygge større og mer attraktive fagmiljøer i sine arbeidsmarkeder, men det vil være opp til kommunene selv å utnytte de mulighetene som samhandlingsreformen vil gi. Vi oppfordrer KRD til å bidra til at arbeidet med kompetansearbeidsplasser som drivkraft for vekst i hele landet koordineres med Samhandlingsreformen.

Vennlig hilsen
Unio

Ingerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Jorunn Solgaard
seniorrådgiver

